СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 93. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 22-го КВІТНЯ 1948. — No. 93. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 22, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ПІДГОТОВЛЯЮТЬ ЗАКОНОДАВСТВО ДЛЯ ПОШИРЕННЯ СУСПІЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Вашингтон, 20 квітня. — Сенатська фінансова комісія виявила 22 доручень для поширення суспільного забезпечення. Коли б цей законопроєкт перейшов, тоді майже кожна людина в Злучених Державах, за винятком служителів престола, була б забезпечена на старість і на випадок безробіття. Досі 32,000,000 осіб є обнятих суспільним забезпеченням, а новий законопроєкт домагається забезпечення дальших 20,000,000 людей. Крім цього мала б бути підвищена стареча пенсія і тому доплата від кожного працівника й підприємця до фонду суспільного забезпечення мала б бути підвищена до 2%, на місце теперішнього 1.5%. В законопроєкті поставлене теж домагання, щоб федеральний уряд доплачував до пенсійного фонду стільки, щоб стареча пенсія давала підставу до безтурботного життя на старість. Так само мала б бути підвищена платня, від якої мала б іти доплата. Досі була обнята суспільною забезпекою платня лише до висоти $3,000 річно.

РУТЕР, ГОЛОВА АВТОМОБІЛЕВОЇ ЮНІЇ, ПОСТРІЛЕНИЙ.

Дітройт. — Волтер Рутер, голова Юнайтед Отомобил Воркерс, дістав небезпечний постріл з револьверу вночі 20 квітня. Він повернувся домів зі засідання екзекутивного уряду юнії і коли стояв у кухні, хтось вистрілив через вікно. Куля трапила в його руку, а перестріливши її, застрягла в грудній клітці, одначе не дійшла до легенів. Коли його привезли до шпиталю, лікарі ствердили, що докищо його життю не грозить небезпека. Поліція ствердила, що напасник приїхав автом під дім Рутера, а вистріливши швидко відїхав.

ЛУЇС ВИДАВ НАКАЗ МАЙНЕРАМ ВЕРНУТИСЯ НЕГАЙНО ДО ПРАЦІ.

Вашингтон. — Після того, як суддя Алан Голдсборо наложив за непослух судові кару у висоті $1,400,000 на майнерську юнію, а $20,000 особисто на її голову Джана Л. Луїса у вівторок 20 квітня, почався між майнерами рух за викликання страйку на знак протесту проти цієї кари. Яких 260,000 шахтярів мягкого вугілля покинули роботу. Суддя, накладаючи грошеву кару, заявив, що він хотів покарати Луїса тюрмою, одначе послухав прокуратора і наложив лише грошеву кару. Коли б до пятниці не вернулися майнери до роботи, суддя може наложити ще цивільне відшкодування на юнію і на предсідника. Луїс повідомив урядників юнійних відділів в різних стейтах, що шахтярі мають вернутися до праці, а тимчасом юнія внесе відклик до Верховного Суду проти присуду. На час відклику юнія і Луїс заложили запоруку на повну висоту кари. Масток юнії нараховують на $18,000,000.

ДАЮТЬ ДАРОМ КНИЖКУ, ЯК ЩАДИТИ ХАРЧІ.

Вашингтон.—Уряд випустив з друку 1,000,000 примірників книжки, яка учить, як щадити харчі. Книжку будуть роздавати даром для кожної родини.

НІГРИ ГОЛОСУЮТЬ СВОБІДНО.

Колумбія, в стейті Савт Каролайна. — Перший раз від 1876 року тутешні нігри голосували свобідно при важливих виборах. Голова Демократичної організації запросив нігрів, які зареєструвалися себе як виборці при виборах до міської ради на 11 травня, щоб вони взяли участь у партійних правиборах при наставлюванні кандидатів на різні міські уряди.

ЕВАКУАЦІЯ ВАШИНГТОНУ НА ВИПАДОК ВІЙНИ.

Вашингтон. — Комісарі Дистрикту Колумбії внесли до конгресу домагання, щоб дати їм повновласть поробити підготовку до можливого евакуування столиці на випадок незвичайної небезпеки. Хоч вони не вжили слова „атомова бомба" то згадали про можливість „інвазії", як одної з небезпек. Як звісно, Дистриктом Колумбії, в якому побудована столиця, управляють комісарі, іменовані президентом, а затверджені конгресом.

ПІДВИЩАТЬ ЦІНУ ЇЗДИ НА НЮЙОРСЬКИХ СОБВЕЯХ.

Ню Йорк. — Після 44 років оплата їзди на нюйорських підземних і надземних залізницях, у висоті 5 центів, посадник Вилієм О'Двайер візвав населення приноровитися до необхідности і платити по 10 центів за їзду від 1 липня 1948 р. Він складав вину за цю необхідність на стейтову легіслятуру, яка є в руках республиканців і йде йому на перекір тим, що не ухвалила відповідних законопроєктів для сфінансування плянів для утримання вуличного транспорту. Підвишка має принести $100,000,000 міському скарбові, а з нього мають негайно підвищити платню для транспортових службовиків. Ціна за їзду трамваями й автобусами буде виносити 7 центів, на деяких місцях можна буде пересідати з одної системи підземних залізниць на другу без доплати, учні з деяких шкіл і діти до 6 року життя будуть їздити даром.

КВИЛ ПОКИНУВ АМЕРИКАНСЬКУ ПАРТІЮ ПРАЦІ.

Ню Йорк. — Голова юнії транспортових службовиків, Майкел Квил, який безупинно грозив страйком своєї юнії і вислугувався комуністам, несподівано змінив фронт, відпекався від комунізму, а навіть виступив з Американської Партії Праці, яку він помагав закладати перед 11 роками. У листі до голови цеї партії, Віта Маркантонія, Квил написав, що партію опанували тепер люди, які не представляють американської праці. Тому, що Квил був вибраний радним міста з рамени А. Партії Праці, він опиниться без партії і не буде міг кандидувати при настубних виборах.

І. Р. О. переселило неповних 200,000 скитальників у 8 місяцях

Вашингтон, 20. квітня. — Міжнародна Організація Біженців (І.Р.О.) оприлюднила звіт із своєї праці для розселення европейських скитальників починаючи від 1. липня 1947 до 29. лютого 1948. У тому часі розселено 192,949 осіб, а з них 12, 203 в Злучених Державах. Із загального числа 67,098 було репатрійованих, отже повернених до їхніх країн, а з них більша половина до країн поза „залізною завісою". Оставші 125,374 переселилися до зовсім нових країн. Англія прийняла до себе 40,455, Бельгія 17,000, Франція 14,409, Канада 11,641 а Палестина 5,186. І.Р.О. обраховує, що ще 900,-000 скитальників жде на переселення. Більша частина з них приміщена тепер в таборах І.Р.О. в Европі.

АМЕРИКА ВЕДЕ ЕКОНОМІЧНУ АКЦІЮ В АФРИЦІ

Ню Йорк. — Едвард Стетиніюс, бувший секретар стейту, тепер предсідник Лайбірія Компані, повернувся кораблем Квін Мері з африканської нігерської республики Ліберії, де він переводив підготову до розвитку господарських проєктів американськими капіталами. Спілка Лайбірія дістала від уряду концесію на 80 років для розвитку досі нетиканих природних багатств. З приходів дістане ліберійський уряд 25%, а ще окремо 10% призначено на освіту, плекання здоровя, шпиталі і загальний добробут країни. У Ліберії є 1,600,000 населення. Для комунікацій з недоступними околицями будуть вжиті літаки підприємства Лайбіріен Інтернешенал Ерлайнс.

ПОХОРОН ҐАЙТАНА БУВ СПОКІЙНИЙ

Богота, Кольомбія, 20 квітня. — З нагоди похорону замордованого провідника Ліберальної партії, Хорхе Ґайтана, зібралося 20,000 людей для маніфестації, одначе не було ніякого заворушення. Похорон відбувся в домі небіжчика, який перемінено на національну каплицю. Заупокійну Службу Божу правив монахкармеліт в сослуженні трьох інших священників. У середині міста управильнювали вуличний рух скавти замість поліції. Небіжчика пошанувала нація, називаючи парк його імям.

ПРОТИКОМУНІСТИЧНИЙ ЗАКОН В БРАЗИЛІЇ

Ріо де Жанейро. — З нагоди вибуху арсеналу минулого тижня, в бразилійськім конгресі внесно законопроєкт для гострого карання саботажників. Пануе підозріння, що злочину доконали комуністи, тому в новім законопроєкті встановлена постанова про кару для людей, які сприймають вказівки для саботажу зза кордону.

ФРІЦ КУН ЗАСУДЖЕНИЙ НА 10 РОКІВ І КОНФІСКАТУ МАЙНА

Мюнхен, 21 квітня. Німецький денацифікаційний трибунал засудив тут вчора бувшого „фюрера" німецько-американського Бунду, Фріца Куна, на 10 років тюрми та конфіскату майна. Кун кілька тижнів тому втік з концентраційного табору в Дахау і його засуджено позаочно.

КАНАДА ВІДДАЄ ПОШАНУ МЕКЕНЗІ КІНҐОВІ

Отава, столиця Канади. — Члени всіх політичних партій в канадському парляменті віддали пошану довголітньому премієрові В. Л. Мекензі Кінґові, який провів 7,620 днів на своєму становищі і дорівнав під цим оглядом британському премієрові Робертові Волполеві. Промовці, згадували, що таку постійність в уряді треба приписати канадському населенню, а премієр сказав, що це треба завдячувати політичній і громадянській свободі, яка не признає насильних переворотів, як це діється в диктаторських країнах.

Наслідки советської людоловлі в американському Відні

Совети погрожують зірванням співпраці; Пфеффер чи Власенко?

Відень, 21. квітня. (АП). — Советська людоловля на вулицях американської зони Відня стала причиною гострої виміни протестаційних нот між американськими і советськими властями та грозить дальшими серіозними комплікаціями. Два дні тому міжнародна поліція в американській зоні у Відні заарештувала трьох озброєних советських офіцерів, що були перебрані в цивільні одяги та вганяли по вулицях за одною жінкою, що з криком і плачем від них втікала. Заарештованих большевиків приведено до американської головної кватири і як ті відмовлялись добровільно вийти з авта, їх витягнено звідтіль силою на очах багатьох австрійців. Заарештованих опісля на советську офіціяльну інтервенцію звільнено. Переслідувана жінка, взята в оборону та під охорону американців, виказала документами, що вона є переміщеною особою, німкою і називається Ельза Пфеффер. Тепер советські власті звернулись до американських гострою протестаційною нотою, погрожуючи, що вони зірвуть всяку співпрацю з американцями, якщо їхні вояки, які заарештували большевицьких людоловів, не будуть „потягнені до відповідальности". Большевики рівночасно твердять, що переслідувана жінка називається Власенко, що вона є советською громадянкою та що вона, „як і цілий ряд її подібних скривається в американській зоні перед советською справедливістю". Совети не подають точніших причин своєї людоловлі в американському секторі Відня. В дальших коментарах советська агенція ТАСС обвинувачує американців, що вони „брутально" поводились зі советськими людоловами, вибили їм з рук зброю і „потурбували" їх. З американського боку ще не потверджено офіціяльного одержання протесту, натомість повідомлено про гостру американську протестаційну ноту до советського команданта, в якій обвинувачується большевиків за „інвазію американської зони" та протестується проти грубого порушення большевиками існуючих в цій справі договорів.

ПАЛЕСТИНСЬКЕ „ЗАЧАРОВАНЕ КОЛО" В О.О.Д.

КИТАЙ ПІДДЕРЖУЄ АМЕРИКАНСЬКУ ПРОПОЗИЦІЮ; СОВЕТИ, АВСТРАЛІЯ І Н. ЗЕЛЯНДІЯ ОБСТОЮЮТЬ ПОДІЛ ПАЛЕСТИНИ.

Лейк Сoксес, Н. Й., 21 квітня. Політичний Комітет Загального Зібрання О.Д. розглядав сьогодні американську пропозицію щодо тимчасового міжнародного протекторату над Палестиною. Представники Советського Союзу, Австралії і Нової Зеляндії домагалися, щоби здійснити попереднє рішення Загального Зібрання і поділити Палестину на жидівську і арабську самостійні держави. Американську пропозицію „в загальному" піддержував докищо тільки Китай. Американський представник зі свого боку ще вияснив, що Америка готова взяти участь в міжнародному протектораті в Палестині і вислати туди відповідну залогу.

ПОЧАЛАСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ 6 ДЕРЖАВ В СПРАВІ НІМЕЧЧИНИ

Лондон, 21 квітня. Вчора тут знову почалася конференція тьрох західних великодержав, Америки, Британії і Франції та з участю представників Бельгії, Голандії і Люксембургу, що має на меті остаточно вирішити дальші форми та дальшу долю західної Німеччини. На початку конференції поодинокі представники виявили великий оптимізм щодо можливостей позитивного вирішення всіх цих справ.

ВСТАНОВЛЕНО ВЕРХОВНИЙ СУД БІЗОНІЇ

Франкфурт над Майном, Німеччина, 21 квітня. В дальшому тягу нормалізації відносин з злучених американсько-британській зонах Німеччини, тут встановлено німецький Верховний Суд і вчора заприсяжено першого головного судію, д-ра Герберта Рушевича.

УХВАЛА ПРОТИ „СВІДОМО ФАЛШИВИХ І ПЕРЕКРУЧЕНИХ" ІНФОРМАЦІЙ

Женева, Швайцарія, 21 квітня. На міжнародній конференції свободи преси та інформацій тут ухвалено вчора резолюцію, яка давала б урядам поодиноких країн право рішати, коли проголошену інформацію можна вважати за свідомо фалшиву, або перекручену. Резолюцію прийнято більшістю 26 голосів проти 7.

„МИРОЛЮБНІ" БОЛЬШЕВИЦЬКІ САТЕЛІТИ НЕ БАЖАЮТЬ МИРУ

Лейк Саксес, Н. Й., 21 квітня. Тут вчора одержано офіціяльне повідомлення болгарського уряду, в якому він відкидає пропозицію О.Д. щодо відновлення приязних стосунків з грецьким урядом. Подібну відмову вже теж одержено від Албанії і ще, по всяких правдоподібностях, одержиться від Югославії.

ТРІЮМФ ДЕМОКРАТІЇ В ІТАЛІЇ

ДАЛЬШІ ПОДРОБИЦІ З ВИСЛІДУ ІТАЛІЙСЬКИХ ВИБОРІВ; ХРИСТИЯНСЬКІ ДЕМОКРАТИ ЗДОБУЛИ 48% ГОЛОСІВ.

Рим, 21 квітня. — Дальше обчислювання голосів з недільних італійських виборів дає безсумнівний доказ про перемогу демократичних ідей в цій країні, якій після фашистівської диктатури грозила така сама большевицька. Дотеперішні офіціяльні дані про кількість здобутих поодинокими партіями голосів виявляють, що у виборах до сенату поодинокі партії здобули: християнські демократи — 9,246,-443, або 47.9% голосів; комуністичний популярний фронт — 5,882,253, або 30.5%; праві соціялісти — 348,511 або 7%; національний бльок — 1, 295,-490 або 6.6%; республиканці—510,132 або 2.6%, а сім інших партій здобули разом 1,028,140, або 5.4% голосів. У виборах до палати репрезентантів християнські демократи, згідно з дотеперішним обчисленням, здобули ще більшу перемогу, бо 9,554,614, або 38% всіх голосів. Інші партії здобули: популярний фронт 32.1%, праві соціялісти 7.4%, національний бльок 3.5%; республиканці 2.4%; монархісти 2.2% і т. д. На підставі дотеперішнього висліду голосування вже можна менш-більш так устійнити склад нового італійського парляменту, перша сесія якого почнеться 8-го травня: в сенаті, що матиме 237 сенаторів вибраних і 113 іменованих, кількість місць припадатиме: християнським демократам — 134; популярному фронтові — 113; правим соціялістам — 29; незалежним — 18; іншим партіям 156. Непропорційність місць в сенаті до висліду виборів диктується способом розподілу іменованих сенаторів. Склад палати депутатів передбачується такий: християнські демократи — 269 послів; популярний фронт — 184; праві соціялісти — 42; республиканці — 14 та інші — 65. Такий склад нового італійського парляменту дає вповні свобідну руку демократам взагалі, а християнським демократам зокрема, що матиме теж рішальний вплив на склад нового уряду. Вже сьогодні заповідають, що новий уряд буде демократично-коаліційний з перевагою християнських демократів. Комуністи будуть виключені з уряду. Вислід італійських виборів відбився широким відгомоном в світі та його називають тріюмфом демократії, найбільшим після перемоги над Гітлером.

ФРАНЦІЯ ГОТОВА ДО ВІДРОДЖЕННЯ.

Париж, 21 квітня. — Не зважаючи на всі атаки зліва та зправа, сьогоднішні наради французької Національної Асамблеї виявили непохитність теперішнього ліберального уряду премієра Шумана. Президент республики, Вінсент Оріол, промовляв вчора на одному дипломатичному прийнятті і твердив, що французький нарід внутрішньо вже готовий на те, щоби почати своє повне післявоєнне відродження. Президент вважає, що нарід вже „має досить" тимчасових урядів і бажає політичної стабілізації, щоби могти досягнути її теж на інших ділянках. Президент піддержував уряд Шумана та висловився проти всякого насильства.

ДЕ ГАСПЕРІ ПРО „ПОЛІТИЧНУ ЗРІЛІСТЬ" ІТАЛІЙЦІВ.

Рим, 21 квітня. — В цілій Італії продовжується народне святкування перемоги у виборах. Премієр Альчіде де Гаспері, християнсько-демократична партія якого здобула перше місце у виборах, заявив кореспондентам, що італійський нарід виказав свою політичну зрілість, недвозначно відкинув всі залицяння нового червоного фашизму та засвідчив, що Італія належить до західної Европи і не до Балканів.

КОМУНІСТИЧНИЙ ПЕРЕВОРОТ НЕПРАВДОПОДІБНИЙ, АЛЕ ІТАЛІЙЦІ ГОТОВІ.

Медіолан, 21 квітня. — Перша реакція комуністів на їх поразку в італійських виборах виявляє неправдоподібність, щоби комуністи тепер важилися на насильний переворот в країні. Проте, італійські власті вже мають досить досвіду, щоби цим познакам не довіряти і тому гостре поготівля поліції і війська продовжується. Комуністи заповідають, що вони почнуть свою боротьбу за здобуття Італії „с начала", домагаючись насамперед всіляких внутрішніх реформ в країні.

МАНЕВРИ БРИТАНСЬКОЇ ФЛЬОТИ.

Лондон, 21 квітня. — Адміралція британської королівської фльоти відбуде найбільші після закінчення війни маневри, з участю всіх родів кораблів та комбіновано з іншими збройними силами. Маневри відбудуться на Північному морі між Оркнейськими островами та Норвегією.

ПОГАНА ПОГОДА ДОПОМАГАЄ ГРЕЦЬКИМ БОЛЬШЕВИКАМ.

Лімія, Греція, 21 квітня. — Погана погода протягом останніх кількох днів віддала велику прислугу грецьким большевикам в центральній частині країни, унеможливлюючи акції грецької авіяції. Ціла стратегія большевиків тепер обмежується до спроб втечі в гори та близше кордонів „невтральних" сусідів Греції.

ДИМІТРОВ В ПРАЗІ В СПРАВІ ДОГОВОРУ.

Прага, 21 квітня. — До столиці Чехословаччини вчора приїхав болгарський комуністичний премієр Димітров на чотириденні відвідини, під час яких мав би бути підписаний чесько-болгарський „договір приязні і взаємної оборони". В Празі Димітрова відповідно привітали його комуністичні однодумці.

ПОКАЗ БРИТАНСЬКИХ ЛІТАКІВ НАД ПАРИЖЕМ.

Париж, 21 квітня. — Ракетові літаки британської Роял Ер Форс відбули вчора показові лети над столицею Франції. Відповідну скількість того роду літаків Британія мала б поставити до розпорядження французької авіяції.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346. JERSEY CITY 3. N. J.

СВОБОДА ПРЕСИ І ЦЕНЗУРА

Від довшого часу ведеться дискусія на тему цензури преси. Настають на таку цензуру військові з огляду на напружене міжнародне положення, або виразніше, з огляду на „холодну війну", яка може перемінитись кожного часу на „гарячу". Іде їм головно про новини, які повинні бути тайною.

Немає сумніву, що живемо не в мирі, а в часі великих зброєнь та ідеологічних і територіяльних агресій. З такого положення здає собі добре справу теж і преса. Годі сказати, щоб навіть та частина преси, яка годує своїх читачів сензаціями, допускалась чогось такого, що приносило б державі й її забезпеці велику шкоду і тим самим виправдувало б заведення урядової цензури. Ці тайни, що дістались до Совєтів щодо атомової енергії, цілком певно не дістались через пресу, себто через той матеріял, який був поміщений в газетах чи журналах. Ця справа вже добре просліджена. Мабуть так є теж з іншими справами, які повинні би бути американською тайною.

Тим не хочемо казати, що не треба бути пресі ще осторожнішою. Тому вважаємо і дискусію на цю тему пожаданою, бо вона насторожує пресу.

Воєнні часи наглядно виявили, що преса вміє наложити на себе добровільну цензуру. Урядового цензурного натиску треба було тільки у відношенні до Совєтів, бо частина преси, не зважаючи на війну, хотіла передавати дещо правди про кремлівського „союзника". Можна сказати, що як би в цьому часі було більше впливових газет в Америці, які не були б давали впливати на себе вашингтонському цензурові й задержали вільну руку в критиці Кремля, інакше були б нині виглядали відносини в світі та й не було б цього розчарування, яке тепер існує у відносинах між Злученими Державами та Совєтами.

Та воєнні часи мають своє право, зате в мирних часах таки дуже небезпечно накладати цензуру на вільну пресу. Тому дуже слушне становище Американського Товариства Часописних Редакторів, яке є проти цензури в мирних часах, а тільки за добровільним порозумінням преси з урядом щодо тих інформацій чи новинок про нові роди зброї, які могли б шкодити забезпеці Злучених Державах. Коли говоримо про цензуру новин та вільного слова, ми завжди повинні мати перед собою жахливу картину тих країн, де ця цензура існувала, чи далі існує. Пекло, в якому живуть люди в Совєтах було б немислиме, коли б там могла існувати вільна преса. Варварство в тоталітарних країнах зачиналося, як знаємо, від знищення вільної преси. Щойно як замкнено їй уста перестало існувати вільне слово й зачався терор, зачалася насильна переміна мільйонів людей у невільників, мовчазних рабів. Отсе нещастя повинно бути для усіх вільних країн великою пересторогою. Це добре розуміють газетярі, редактори та журналісти, а теж видавці газет, чого доказом знаменита промова лорда Родерміра про свободу преси на обіді з нагоди 10-ліття Асошіейтед Прес, яка виразно зазначує, що визнає тільки одного пана: „правду в новинах".

Боротьба, але законними засобами

Напад посту католицьких ветеранів на комуністичне зібрання в Рачестері, про який звідомляли газети минулого тижня, дав притоку до таких міркувань, які можна було недавно читати, коли в деяких містах зачали розбивати віча, чи до них не допускати, як на них виступав Генрі Волес, зо своїми большевицькими союзниками. В газетах писали проти такої акції.

Дня 12. квітня до большевицького Українського Робітничого Дому скликала повітова комуністична організація збори, на яких мала бути висвітлена якась фільма. До залі можна було дістатися за платним вступом. Пост Католицьких Ветеранів (не сказано, чи це ветерани українського роду) явився в числі 100 осіб з таблицями, на яких були протибольшевицькі написі, які остерігали перед комунізмом. Це є звичайний в Америці спосіб „пікетування" противника. Він здавна тут практикований і має повне право громадянства. Під час пікетування таки яких 60 осіб закупили карти вступу і пішли до залі.

Комуністична Партія Америки, як знаємо, існує в Злучених Державах на підставі закону. Досішні спроби в конгресі ухвалити закон для заборони партії не вдалися. Багато з найбільших ворогів комуно-большевиків є проти цього, а є тільки за реєстрування комуністів і витягнення на денне світло їхніх затій. Хто знає не лише цілі комуністів, але й їхні засоби в посяганні по владу в правовій державі, не може стриматися від таврування цих метод та їх баламучення прилюдної опінії. Отже, коли пост Католицьких Ветеранів явився з пікетою перед залею нарад, зробив дуже важне діло для освідомлення загалу і для стримання людей від участі в зібранні. Можна догадуватися, що завдяки цій пікеті деякі люди не пішли на це зібрання. Цього роду проти-агітація є законна. Тому, що „капля вижолоблює скалу", як каже пословиця, то треба вірити, що сфанатизовані большевицькою агітацією люди навіть при цього роду освідомленні пізнають свою помилку та покинуть наказних московських провідників. Коли ж і не покинуть, то побачать себе згодом в смішно малій меншині і хоч настільки змінять свою поведінку, що не будуть нападати на інших людей, яких вони прозивають „фашистами", „націстами" чи „реакціонерами", а коли йде про українців, то під теперішню пору ще й „прислужниками польської шляхти" та „бандитами", як мова про борців УПА.

У випадкові в Рочестері сталося щось протилежне. Ветерани, мабуть заохочені початковим успіхом, ввійшли до середини залі, перешкодили дальше промовляти бесідникові, який був при слові, вхопили комуністичні летючки й іншу літературу, подерли її на шматки, не зважаючи на протести, а решту винесли на двір і спалили. Як знаємо, така поведінка не є — американська. Так поводяться большевики. Всі ми добре розуміємо обурення ветеранів, бо ми те саме відчуваємо на саму згадку про московську диктатуру та її злочини, але який вислід з такої поведінки?

Тих, які заплатили вступ на зібрання, хоч бачили пікетчиків, це не налякало. Вони ще набрали переконання, що переслідується „невинних" людей. Через те вони стануть у своїм фанатизмі ще більше вперті, й вважатимуть себе й своїх лідерів мучениками за „велику ідею".

Та лишаючи на боці большевиків, тут поломано засади американської свободи слова, свободи зібрань і недоторканости дому. Це є основні засади американської конституції і Хартії Прав Людини. Люди, які не вміють пошанувати свого власного закону, не будуть уміти признати прав іншим. З такого зроджуються диктатури.

Бувають випадки, коли, з огляду на небезпеку, або на прилюдний інтерес, треба змінити закон. Це й є так званий „стан необхідности" чи там „наглої потреби". Такого стану в Рачестері не було. Горстка людей в залі нарад не була ніякою небезпекою для населення. Треба лише було терпеливо виждати до кінця, щоб переконатися, який буде наслідок з большевицького зібрання серед настрою, викликаного пікетуванням.

Тут ще заторкнена справа прилюдної дисципліни. Так, як меншина, яка змагає до викликання прихильности загалу для своїх цілей, наперед себе організує, складає тактику і добирає способів для своєї праці, так і більшість, яка є господарем країни, має свої обовязки в прилюдному житті. В першу чергу загал повинен розуміти потребу дисципліни для себе. У цьому випадкові дисципліна полягає в пошані законів, установлених за згодою більшости. Закони дають охорону прав меншинам і одиницям, а більшість має відчувати, що то вона творить владу в краю. Коли ця більшість має до розпорядку органи прилюдної безпеки і може ужити кожної хвилини для втримання правного ладу, то не треба цій більшости зрікатися цього права і хапатися способів, якими часто послугується поневолена одиниця, гурт чи загал. Нехтування і легковаження правного ладу призводить до занархізування відносин. Саме це мають на меті комуно-большевики, а ті, що ломлять закони, грають у їхні руки. Хто шанує закон демократичної країни, вже тим самим поборює большевиків. Чим більша пошана для закону, тим більша шкода для большевиків.

Американський загал уже розуміє большевицьку небезпеку. Влада вже теж дбає, щоб ближче пізнати працю зрадників країни, одначе змагає до цього законними шляхами. Громадянство повинно теж реаґувати. Пікетування большевицьких збіговищ є розумною і виховною акцією, а водночас такою, яка не колідує зі законом та не нарушує основних американських прав свободи слова і зібрання.

Лев Ясінчук.

Підвищена температура

Коли в людському організмі настають переміни, що загрожують його життю, виступає тоді як зверхня познака боротьби за життя — підвищена температура. Людина стає тоді або безвладною, або набирає дивної сили, що й з постелі зірветься. Духовість працює тоді неправильно, образи різноманітних переживань та обривки думок вяжуться без порядку й логіки й людина попадає в маячення, серед якого вирветься нераз і зовсім нормальна думка.

Трохи подібний стан переживає й українська нова політична еміграція в Австрії. Знеможений непевністю, безрадністю й злиднями український еміґрант живе саме тепер у підвищеній температурі, що є виявом його боротьби за майбутнє фізичне нормальне існування, потрібне на підкріплення української нації в її затяжній боротьбі за державність. В цій гарячці в нас майже стільки мови, що про виїзд та повязані з тим прищіпки в роді скринінгів. І дійсно деяким вдається виїзд і то навіть там, де самі бажали б. Ідуть до Тунісу, Канади, Бразилії, Параґваю, дехто до Арґентини, а в останньому часі збираються навіть до Чіле. Але хто? В перщій мірі молоді й здорові, здебільша самітні. З американської окупаційної області виїздять навіть до Злучених Держав, а що буде з рештою?

На днях ставив німецький театр невмирущу оперу Вердія „Аїду", на якій було чимало українців. Герой Єгипту — Радамес, після побіди над Етіопією, мав право ставити свою вимогу, яка за обіцянкою короля, буде сповненою. І він поставив: не вбивати, але звільнити полонених з королем Амонастро включно. Це діялось в Єгипті, тисячі років тому. Наші українці питають: а тепер? Не говорім уже про побіджених, але ми смертники, що добровільно пішли під опіку аліянтів, попали тут у беззмістовний стан, з якого бувають звільнені тільки ті, що викажуться сильними мязами й усіми зубами в роті, немов би людина двадцятого сторіччя мала дійсно тільки виконувати важку фізичну працю та — їсти. Чи нема слушності в цьому драстичному порівнанні?

Такі й подібні порівнання та роздумування спричинюють серед нас підвищену температуру, в якій і не всьо діється мудро й логічно. Але все таки є і наскрізь здорові обяви.

З поміж тих обявів треба в першу чергу відмітити появу нового українського тижневика в Зальцбурґу, „Промінь", під провідництвом Богдана Грибінського. Часопис загомонів новим звучним, бадьорим, надійним тоном, якого в нас не доставало; тоном, що коли б був швидше загув може був би трохи краще прочистив повітря і деякі речі могли б були покотитись дещо іншим рухом, чи навіть напрямком.

В тому ж Зальцбурґу завітав генерального штабу генерал-хорунжий Микола Капустянський, де виголосив для таборитів доповідь на дуже цікаву тему: „Два окремі політично-стратегічні шляхи гетьманів Сагайдачного й Богдана під аспектом сучасної ситуації". Генерала витала українська громада щиро й оваційно.

Місяць березень стояв під знаком вшанування памяті Т. Шевченка. В Зальцбурґу відбулися Академії по українських таборах; величаві Академії підвищували продукції хорів „Трембіта", „Ґельбрун" та учнівського.

В Інсбруці відбулася Академія заходом українського відділу „Суспільної Служби" з участю репрезентативного хору „Ватра". В таборі Ляндек відбулася спільна Академія обох тамошніх шкіл, а окремо відсвяткувало старше громадянство.

Як загалом здавна, так залишилося й дотепер, що українців репрезентує в першу чергу — пісня. І от недавно виступив мішаний і мужеський хор гімназії Братства св. Андрія в Ляндеку з концертом народніх пісень перед німецькими гімназіями з Ляндеку й Цамсу. Чисельність хору (поверх 40 учасників), здисциплінованість, мальовничі народні одяги, як і неменше повновдале виконання пісень просто полонили німецьких слухачів, що не хотіли вступитися з салі. Навіть зібрали були поважну суму гроша, між собою, як признання для хору, але він їх не приняв. Тільки дирекція української ґімназії прийняла письмо обох німецьких шкіл з високим признанням і подивом для української мистецької духовості.

Для самої реєстрації фактів не без інтересу буде замітити ще один духовий обяв серед молоді. Український відділ допомогового товариства „Харітас" в Інсбруці запропонував українській гімназії Братства грошеву допомогу для найбільш працьовитих учнів. Управа школи проголосила конкурс на найкращі учницькі письмові праці з кількох предметів. До конкурсу станулo трьох учнів. Це була велика приємність слухати, як розумово, тверезо й самовпевнено оборонювали учні свої праці перед дібраною авдиторією. Всі три одержали конкурсову нагороду по 100 шілінгів, а найкращий з тих (з фізики) ще й добавочно других 100 шілінгів. Вже саме існування на чужині повновартних українських шкіл є доброю рекламою для духового наставлення нашого народу.

Навіть мистецька творчість серед молоді не завмирає, але добувається на світ як здорова гірська вода. Українські адепти мистецтва, що студіюють на університеті в Інсбруку, взяли участь у мистецькій виставці цього ж університету, що відбувається у Швайцарії — в Цюріху, Берні, Базель, а відтак буде повторена в Інсбруку. Чепурно виданий каталог прикрашує два українські прізвища: Ірина Носик і Анатоль Пашківський, обоє студенти філософії, що студіюють одночасно у приватній малярській Академії проф. Кірхмаера в Інсбруку. Перша, яка нещодавно брала участь у міжнародній мистецькій виставці в Інсбруку — виставляє тепер рисунки - краєвиди й портретові студії, екс лібріс та проект книжкової окладинки. Другий — два екс лібріси і заголовок листа. Виставові експонати перейшли строге професорське жюрі.

Чи така молодь, що попри свої звичайні студії находить у сьогоднішньому важкому часі — надхнення й прославлює цим українське імя в світі — не заслугує на признання і піддержку?

Так отже й серед виїздової гарячки не завмірають духові сили еміграції. Вони продираються назверх і засвідчують перед нами самими й перед чужим світом здорові сили українського організму.

Степан Любомирський.

ВАРІЯНТ СТИХІЇ

5)

Полицист витріщив трохи очі, та капітан зникав вже у пілотській кабіні. Шклянний верх замкнувся. Оподалік, при вїзді на стартвей стояла група старшин, приятелів і між ними полковник, що приїхав сам на летовище. Машина перейшла побіч цієї групки на повному газі і вкотилась з розгоном на стартвей. Майнули колірові хоругвки і десятки метрів білого бетону зникло під колесами...

Літак піднявся до лету.

А десь там далеко, у незнаній країні стирчали рештки розбитої машини і гляділи мертво у віддалену синяву прозорого неба молоді очі... Юний летун не прибув на місце. Залізна стіна заховала собі його тайну. Тайну, що про неї міг тільки догадуватись капітан Ставний. І молода дівчина, що прислала вінок на могилку свойого героя. Вінок... і більш нічого.

Дивне це покоління, Дивні його задуми і рішучість з якою воно переводило їх в життя. Жертвенність. Холод. І запал побіч, разом з тим. І ще щось. Щось, що кидало далеких, вихованих на чужині дітей у рамена ідеї спільного змагу, страшної і безвиглядної — здавалося б — боротьби. Дивне це покоління. Зпід небес в одній хвилині спадало на землю, щоб у слідуючій знов піднестись на вершини олімпійських ідеалів.

Так думав худощавий капітан залізною рукою ведучи сталевого птаха у воздушних просторах. Всі його зусилля опанувати крутіж цих думок не дали висліду. Вони повертали вперто і вперто викликали на чолі ряд сірих зморщок.

Непорушно сидів побіч механік, сціплений зором із дулами вмонтованих скорострілів, непорушно настільки, щоб малий вінок не впав йому з колін на долівку. Не розумів перший механік того народу, не розумів нащо того вінка. Якби хоч великий... але такий малий, міртовий вінок?... В честь упавшому у службі? Гм, дивні народи є на землі.

Капітан одначе знав нащо був цей вінок і для кого він був щастям, а для кого свідомою і безповоротною втратою... Тепер неодна слезинка упаде його слідом. Але це вже запізно.

В ранніх ще годинах привітала їх Прага стрімкими вежами своїх святинь. Літак осів, набрав палива та пошту і побажання конзуля, всього найкращого, і так дальше.

Понад зеленими луками і горбами середньої Чехії, понад горами і потоками Словаччини, понад верхами Карпат і понад...

Летун одною рукою вийняв з кишені листа і приглянувся невеликій карті, що вказати мала місце, куди полетів юний летун і де його постигло нещастя... У виконанні не службового... але неменш важного обовязку...

Перший механік вказав капітанові рухом бороди на бусолю.

Вона вказувала виразно північно-східній напрям лету.

Капітан не озвався. Блиск в очах дав пізнати, що він доглянув здивування першого механіка.

Та напряму не змінив. Коли в слухавцях озвалась якась станція, капітан виключив себе. Не відповідав. Зірвав на цю хвилину звязок із світом. І держав цей самий напрям. Високо над землею, доки не зазеленіли верхів'я і ліси призначеного квадрату...

Гостро пішла машина вниз. Механік глядів із ростучим здивуванням то на пільота, то на показники. Земля піднімалась з застрашаючою швидкістю. Поодинокі гори виділи вже довгими тінями, ріка якась матовою гадюкою втікала між темними лісами, щораз щирша і щирша...

Механік мовчки глядів на показники.

З переможним ревом мотору над силами природи машина вийшла зі стрімкопадного лету на площину, рівнобіжну до стелі чистого неба, домівки вічно зелених лісів.

Зі здивуванням запримітив механік дві слези, що сплили самітньо по обличчі летуна на те, щоб зникнути у зморщках його знищеного роками праці обличчя. Зворушення, чи змучення?

Літак плив над лісами. Над лісами цього кадрату, що у ньому правдоподібно постигло молодого летуна нещастя. Не прибув на місце...

Летун відсунув гавбу з голови назад. Механік автоматично пішов за його прикладом.

Бачив, як пільот шепче незручними устами якісь тихі слова.

Мовчав при цьому механік. Забув молитись, але шанував молитву другого...

А потім, не дивлячись взагалі на свойого механіка, пільот замкнув газ у машині...

— Кидай вінок...

Механік обережно підняв зелений, міртовий вінок і відчинив бічну шибку. До кабіни вдерся вітер і разом з тим якісь відгуки з лісів, що їх не глушив тепер виключений мотор...

Механік вихилився дещо, глянув вниз. І заховав голову знову.

— Сер... — в очах мав вогонь. — Сер... наші ракети... Жовтий дим... Гляньте сер... Наші ракети стріляють...

Газ заревів знов тисячею коней мотору, машина зірвалась з новими силами до переду. Як тигр вдивлявся пільот у довгі смуги жовтого диму, що виросли над темною зеленню карпатських лісів...

Лице його жевріло вульканом, що грозив вибухом.

Вінок остав в кабіні.

— — — — — — — —

(Закінчення буде).

БРАТИ БІЛОРУСИ

Серед українців вже так прийнялось, що зі словом білорус неодмінно зв'язане і поняття брат. Таке саме і в білорусів. Вони для нас, брати-білоруси, а ми для них брати-українці. З цими поняттями пов'язані теж почування та відношення, і без сумніву пов'язані найбільш щиро. Українці і білоруси це справді брати по своєму походженні, по своїй історії і насамперед по своїй спільній недолі та спільній боротьбі за кращу долю. Ці рефлексії насуваються нам зприводу недавніх відвідин в редакції представника і члена Білоруського Центрального Комітету, д-ра Івана А. Єрмаченка, що недавно приїхав з Европи та з яким нас познайомив д-р Т. Олесіюк, його давній приятель ще з університетських часів в Празі.

Д-р Єрмаченко належав до Ради Білоруської Народної Республики, що в 1918 році проголосила її державну незалежність. До 1922 року був білоруським послом в Константинополі в Туреччині і опісля вернувся до Праги, куди після захоплення Білорусі большевиками перейшов теж білоруський уряд з президентом Кричевським, премієром Ластовським, міністром закордонних справ Цвікевичом та іншими. В році 1926 Кремль вислав до Праги своїх білоруських слуг з Мінську і ті намагалися перетягнути уряд на свій бік. Це були часи, коли большевизм ще не цілком був показав своє криваве обличчя та коли Білорусь переживала деяке своє відродження, бодай формою національне. Це було теж причиною, що деякі члени уряду, з Ластовським і Цвікевичом включно, послухали большевицьких підмов і вернулися на Білорусь. Свою легковірність вони недовго опісля переплатили життям. В Білорусі, подібно як і в Україні, большевики поголовно винищували національно свідомий елемент.

Президент Кричевський та інші члени уряду, які залишились на еміграції, продовжували свою працю та постійно, де і як могли, маніфестували волю білоруського народу на власне державне життя. Білоруська визвольна боротьба, подібно як і українська, велася рівночасно проти російського і польського окупантів. Серед білорусів існує переконання, що вони ніколи не зможуть договоритися ані з поляками, ані з росіянами і тому їм окремо залежить на приязні з українцями та балтійськими народами.

Друга світова війна була збудила серед білорусів надії на визволення, але ці надії швидко розвіялись. Німці, що зразу вдавали свої симпатії до білоруського визвольного руху, швидко показалися такими самими злочинними імперіялістами, як їх большевицькі союзники. Друга світова війна — це теж чергова Голгофта для білоруського народу. Німецький терор, голод і нужда потягнули за собою нові гекатомби жертв. В Мінську існував Білоруський Комітет, що як міг так допомагав своєму народові, організуючи початково навіть цивільне управління. Але це швидко не подобалось німцям і вони виарештували поодиноких членів Комітету, між ними теж д-ра Єрмаченка, вивозячи його до Праги та запроторюючи в тюрму. Під час доходжень німці зокрема хотіли довідатись про засяги та розміри співпраці білорусів з українським визвольним рухом. Тимчасом на самій Білорусі почав творитися підпольний рух, що співпрацюючи з УПА, повів боротьбу проти німців і до сьогодні її веде проти большевиків.

Від деякого часу д-р Єрмаченко не має безпосередніх інформацій зі самої Білорусі. В Німеччині та в західній Европі перебуває досить чисельна білоруська іміграція, що в тісній співпраці з українцями та балтійськими народами починає організуватися та приготовлятися до нової і кінцевої боротьби за визволення своєї батьківщини.

В Америці д-р Єрмаченко не застав надто відрадного положення, хоча тут нараховується біля пів мільйона людей білоруського походження. Проте, їх свідомість відносно дуже мала і вони в більшості впали жертвою російської та іншої ворожої пропаганди всіх покроїв. Вправді, в Шикаго має існувати Білоруська Національна Рада, але вона ще досить непопулярна. Інших білоруських організацій або цілком немає, або вони розгублені і слабі.

Д-р Єрмаченко сам докищо не має жодних конкретних плянів щодо організації білоруського життя в Америці. Він насамперед бажав би точно познайомитись з місцевими обставинами взагалі, а з білоруськими зокрема. Він сподіється, що й в цьому допоможуть йому та його землякам брати-українці.

Д-р Єрмаченко є проти зміни назви білорусів на кривичів, бо вважає, що цю справу може вирішити тільки вільний білоруський нарід.

Щодо майбутньої долі білоруського народу, д-р Єрмаченко переконаний, що „гэтая адвечная турма народау", советсько - російська „Картагена мусіць быць зруйнаваная" та що „на руінах расейска-большавіцкае імпэрыіі уваскроснуць самастойныя непадзельныя нацыянальныя гаспадарствы вольных народау", між ними і білоруського.

КАРДИНАЛ СПЕЛМАН, ПРОТИ РЕЛІГІЙНОГО ЗАСЛІПЛЕННЯ.

Ню Йорк. — Франсис Кардинал Спелман сказав, що „рак засліплення" підточує серця американців, а це припізнює мир в Америці і підмінове основні засади „в проповіді свободи". Ці слова сказав Спелман у промові до кількох тисяч світських і духовних нотаблів, зібраних на гостині, у Братів Християнських Шкіл, в будинку Метрополитен Опери. Жидівський Апель, який переводить кампанію за збірку допомогових фондів на 1948 рік, назначив директором кампанії католика, Франка Сервіні.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩЕ ОДНА РЕПАТРІЯЦІЯ?

З Женеви доносять, що IPO — організація, яка займається скитальцями, опублікувала свій черговий плян ліквідації скитальської проблеми. З цього пляну випливає, що IPO начисляє сьогодні 1,680,000 скитальців у Европі та що збирається (котрий вже раз?) остаточно розвязати справу скитальців до 1. липня 1949 року. При цьому ця ліквідація в цифрах мала би виглядати так, що 840,000 осіб переселять до заморських країв, 670,000 розселять в Европі, а **170,000 скитальців вишлеться на їхню батьківщину.**

Так, так, як воно гарно й привабливо виглядає — там десь у мальовничій Швайцарії! У підніжжа вимріяних Альп, понад прозорими водами гірських озер зійшлись представники багатьох народів і нарешті вирішили вилікувати одну з болячок повоєнної Европи — зліквідувати питання переміщених осіб, чи там скитальців.

Коли ми згадаємо табори скитальців в Европі, де у перероблених стайнях уже роками живуть наші люди, недоїдають, нервуються, не знаючи, що чекає їх завтра на европейському вулькані, то зовсім не привабливо, а попросту болісно виглядає **темпо,** яким ця справа вирішується і **способи,** що їх для цього вишукують чинники IPO.

Правда, треба памятати, що IPO зродилось як дитина компромісу. Її статут був витвором однієї з підкомісій Організації Обєднаних Держав ще на самому початку її існування. Тоді ще Західні Держави за всяку ціну шукали компромісу з Советською Росією і уважали, що треба задовольняти максімум бажань червоних тоталістів, аби лише купити, як тоді здавалось, спокій світові. Тому ціла Інтернейшенел Рефюджіс Організейшен, хоч і утворена для піклування справою скитальців, обернулась у досить немічну організацію завдяки „поправкам до статуту", внесеним советськими представниками. Це власне Совети, які пізніше до IPO не ввійшли і на справу скитальців не дали ані цента, надхнули цілий статут організації духом половинчастости, нерішучости і маловиконности. Так Совети хотіли пошкодити скитальцям. Так воно виглядає ще й досі. В той час, як на інших ділянках демократичний західний світ переконався, що йому не подорозі з диктаторським тоталістичним сходом, — у питанні переміщених осіб, скитальців, цього перелому ми ще не відчуваємо. В цьому питанні IPO на жаль тупцює на місці, неймовірно затягає справу і взагалі не знаходить ані відповідного підходу до неї, ані способів її полагодження.

Доказом цього якраз є згаданий на початку новий плян IPO. Чому він відсуває ліквідацію справи Ді Пі аж на літо 1949 року? Кому потрібне й корисне таке протягання справи? В кожному разі воно є напевно шкідливе для самих скитальців, бо на нечувано низьких харчових раціонах вони до того часу занидіють. Але ще менше користи від цього всього голодній Европі і світові, котрі потребують тепер, як ніколи, загорнення 1,680,000 переміщених осіб до процесу продукційної праці. Та ж і самі переміщені особи — скитальці — ні про що інше не мріють, як про повернення до творчого працівного життя.

Але вже зовсім не зрозумілим є те місце пляну IPO, де говориться, що **170,000 переміщених осіб повернуть на батьківщину.** Що це — чи не ще одна моральна пресія до репатріяції? Бо звідки інакше така точність у цифрах і такий оптимізм в оцінці поворотчанства?

Зі всією рішучістю треба заявити, що ці передбачення свідчать про злу волю РІО, або вказують на повне нерозуміння істоти проблеми.

Отже про це. **Переміщені особи — скитальці — це політична еміграція, що не хоче повертатись під залізну куртину, доки там панують криваві червоні тоталісти.** А раз це так, то всяке намагання вплинути на волю їх рішення та схилити їх моральною пресією до повороту під руку червоних фашистів є акцією проти одного з основних прав демократії — **права азилю.** І саме собою не личить організації, що її покликано до життя для допомоги й піклування політичною еміграцією, зловживати своїм становищем хлібодарця для овпливлення рішень нещасних жертв політичного терору і насильства на теренах Сходу Европи.

Надійшов час, щоб і IPO, і надрядні міжнародні чинники так глянули на проблему скитальців та чимскорше дали їм можливість переселення й загорнення до продуктивної праці для себе і для світу.

Остаточно ж проблема сталого зростання числа політичних емігрантів Европи очевидно буде розвязана аж тоді, коли рішаючі сили світової політики впорядкують відносини на Сході в бік привернення там справжньої демократії та уможливлення самоозначення всім народам, сьогодні брутально поневоленим, а в тому числі й українському народові.

Тільки таке впорядкування відносин — єдино правильне та демократичне — дасть спокій і світовий мир, як вислід потрібних для того жертв і зусиль.

Бувший скиталець.

Вже можна замовляти Календар У. Н. Союзу на 1949 рік.

В наступному 1949 році припадає 55-та річниця з дня заложення Українського Народного Союзу. З цеї нагоди Головний Уряд У.Н.С. рішив видати ювілейний Календар-довідник У. Н. Союзу на 1949 рік, що крім звичайних календарних матеріялів матиме теж основні енциклопедичні інформації про У. Н. Союз, про Америку і Україну та про українців у цілому світі і про всі ділянки їх життя та творчости, як теж багатий літературний відділ. Календар вже є в підготовці і мав би появитися вже з кінцем жовтня цього року. До співпраці в його редакції запрошено найкращі українські сили, як теж представників українських громад з усіх країн і континентів. Цей великий Календар-довідник мав би бути дальшим поширенням та доповненням відповідних видань У. Н. Союзу, що появилися досі. Він повинен стати настільною книгою кожного українця в Америці і закордоном, необхідною в праці і надозвіллі. В Календарі кожний українець матиме всі найбільш необхідні інформації і цей Календар подуманий справді як дорадник і розрадник кожного. Незважаючи на великі кошта видання, вартісних матеріялів та багатих ілюстрацій, ціну Календаря встановлено тільки на один доляр за примірник. Проте, з огляду на великі кошта друку і паперу, Календар появиться тільки в обмеженій кількості і тому хто хоче запевнити собі його одержання, повинен негайно виповнити подане внизу замовлення та вислати його разом з належитістю до Адміністрації „Свободи" на подану внизу адресу. Це повинні зробити не тільки члени У. Н. Союзу, але й весь широкий загал американсько-українського громадянства, бо Календар У. Н. Союзу на 1949 рік це буде справді настільна книга для кожного українця. Тільки негайне замовлення може забезпечити вам її одержання. Тому поспішайте з висилкою замовлення.

(Прохаємо витяти, чітко виповнити і негайно разом з належністю переслати на адресу „Свободи").

ЗАМОВЛЕННЯ НА КАЛЕНДАР У. Н. СОЮЗУ НА 1949 РІК

До Адміністрації „Свободи"
P. O. BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Я, ________________________, замовляю
(Ім'я і прізвище)
оцим Календар У. Н. Союзу на 1949 рік в кількості ____ примірників і на ту ціль пересилаю чек (моні ордер) на суму $______ як належитість по $1.00 за примірник.

____
Підпис (писати по-англійськи).

Адреса: ________________________
____
____

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

МИЛВИЛ, Н. ДЖ.

Шевченківське Свято.

Старанням української прав. парохії влаштовано в неділю 4. квітня в місцевім Народнім Домі традиційне свято в честь Т. Шевченка.

Вступне слово виголосив парох о. Лехицький, згадуючи невмирущі, національні та вселюдські ідеї Кобзаря.

Мішаний хор під управою п. В. Романківа виконав низку українських народних пісень.

Пані Е. Зінчук і К. Панас та пани Г. Замойський і А. Купер виконали деклямації та сольові пісні.

Дівчатка Д. Найда та О. Паращинець відспівали народні пісні.

На заклик пароха переведено збірку на скитальців, яка принесла $80.50.

Назагал свято випало добре й в щирій та приятельській атмосфері.

Закінчено його відспіванням національного та державного гимнів. **Присутній.**

НЮАРК, Н. ДЖ.

Допомогове віче.

У неділю 31 березня в Українській Централі при 180 Вилйем Стріт відбулося віче, скликане місцевим Допомоговим Комітетом при співучасти 6 інших товариств. Ціль віча була та, щоб обговорити способи несення допомоги нашим рідним в Европі.

На вічу промовляли: екзекутивний директор ЗУАДКомітету з Филаделфії, д-р В. Ґалан, новоприбувший зо скитальщини д-р Б. Гординський, предс. Українського Конгресового Комітету С. Шумейко, предсідник Української Централі Т. Каськів.

Віче відкрив п. Шумейко, як предсідник місцевого Допомогового Комітету. Він ствердив, що мабуть внаслідок лихої погоди, прийшло мало людей, а крім цього в Нюарку не було порозуміння і тепер відбувається інше віче.

Головним промовцем був д-р В. Ґалан. Він пригадав на початки організування Допомогового Комітету, на трудності збоку ворогів у придбанні урядового признання і на оклеветування ініціяторів та самого комітету перед владою. Головним противником був Рошен Риліф, яким керували большевики. Хто знає безоглядність міжнародного большевизму, такий може зрозуміти, якими способами вони боювали проти українського комітету. Коли прийшов дозвіл, почалася плянова праця, хоч з малими засобами.

Зогляду на небезпеку для наших людей в Европі треба з допомогою поспішити. Треба приспішити не лише висилку харчів і одягу, але й допомогти в переселенні і розселенні. Ця праця йде як в Европі, так і в Америці. Коли почнуть приїздити наші люди масово після ухвалення нового іміграційного закону, тоді треба буде новим імігрантам дати поміч в помешканні і праці. Треба просто перевести в кожній місцевості спис мешкань і приміщень на працю. На це наш Комітет зладив окремі бланкети і порозсилав по людях. Треба виповнити ці бланкети і відослати до Комітету в Филаделфії.

Д-р Б. Гординський, який недавно приїхав зо скитальщини і тепер працює в шпиталі в Нюарку, ствердив, що допомога з Америки для наших скитальників в Европі є мінімальна і тому треба її посилити. Там треба не тисячів, а мільйонів. Хоч ми мільйонів не маємо, треба хоч щирістю надолужити. Треба боронити наших людей висилкою до Росії, бо загинуть.

С. Шумейко згадав, що те, що ми знаємо про положення скитальників, це лише частина страшної трагедії. Їм треба всесторонньої допомоги, як матеріяльної так і моральної. Треба додати надію, що їх можна буде врятувати, доки не прийде вільна Україна, яка зможе прийняти решту своїх дітей зо скитальщини. Такі справи обговорюють між собою теж і скитальники і вони живуть сильною надією на рятунок народу. Не заводім їх у надіях і від себе працюймо для визволення України, бо з цею справою є злучена теж і справа фізичного рятунку скитальників. На таку працю треба фондів таким організаціям, які таку працю ведуть.

Предсідник Української Централі і член місцевого Допомогового Комітету Т. Каськів представив працю в місці. Тут багато людей щирих, що збирають не лише гроші, але й одяг і висилають до нергавзу в Ню Йорку, звідки опісля йдуть посилки до Европи. Місцевий Комітет висилав теж від себе харчі 22-фунтовими пачками, а гроші відсилав до Филаделфії. Пригадував, що працю треба продовжувати й тому візвав до збірки. Збіркою зайнялися: Б. Салабун, А. Соколовська, В. Хома. Вона принесла разом $405. Понижче подані імена жертводавців і самі жертви.

Іван Штогрин $50; Союз Українок, від. 28, $35; Тов. св. Тройці $20; В. Хома $15; по $10: Тов. Ольги Басараб, від. 413, УНС, Бр. св. Івана Хрестителя, від. 76 УНС, Вільна Україна, від. 152 УНС, М. Котилиницький, Т. Гавриляк, М. Зідоник; по $5: А. Винник, В. Максимич, Г. Матляк, М. Соколовський, І. Настюк, А. Настюк, М. Стиранець, С. Галко, М. Шумейко, І. Бакун, В. Сидорович, Б. Гулька, п-ні Грицик, С. Боднар, П. Слободюк, Т. Каськів, А. Соколвська, П. Паращук, С. Карпа, Г. Куницький, Д. Бакалар, О. Лисак, М. Лабіш, Р. Залеська, І. Мурок, М. Пейко, А. Швець, М. Галко, І. Клоз, М. Брико, Д. Вланика, Г. Дворянин, В. Ліскович, Г. Попаца, Ф. Просіцька, К. Сита, Г. Горішний, Шум, П. Перестюк, Т. Брик, М. Пітрі, М. Сокалюк, С. Рудий, А. Озупко; А. Ількв $4 а П. Халупа $1.

Деякі декларували, але ще не склали. Їх імен не подано. По збірці забрав ще слово свіжо прибувший з Европи д-р П. Гайдучок, який згадав про земляків з рідних околиць і давав відповіди на запити. Пояснення про допомогову акцію давав у відповідь на запити д-р Ґалан.

Анна Настюк, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН.

Виступ скитальців на Шевченківськім Святі.

Давно вже ходили чутки, що в Ню Йорку зорганізувався хор з нашої найновішої іміграції. Через те з великою цікавістю пішли ми на концерт Шевченка, влаштований Укр. Нар. Домом м. Бриджпорту, дня 11 квітня, артистична програма якого мала бути виконана нашими бувшими скитальцями.

Концерт відчинив змістовним словом д-р Сидор. Говорив ясним чітким чолосом, що наповнив велику галю. Потім виступив мішаний хор, в кількости яких 40 осіб, під диригуванням д-ра Калини. Хор посідає дуже добрі мужескі голоси, особливо тенори (це звичайно найслабша партія наших американських хорів), досить гарні дзвінкі сопрани та трохи слабші альти.

З дальшого виконання точок програми видно було, що хор ще не мав часу настільки вправитися, щоб осягнути зеднання голосів та дикції. Сопрани особливо співали собі окремо як від усього хору, так і одна від другої. Одначе загальне враження було дуже добре, бо в особі д-ра Калини хор має енергійного диригента, як видно, з досвідом та розумінням справи.

Окремо виступав мужеський хор під диригуванням проф. Б. Крушельницького. Відсвіжуючим номером в його програмі була пісня „Ой, бурлака" К. Стеценка, яку так приємно було почути серед старих утертих номерів, які звичайно чуємо рік-річно на Шевченківських Святах. Проф. Крушельницький диригував з вервою. Хор давав добрі атаки. Без жінок помітно було краще зеднання голосів.

Виступ жіночої частини хору в „Садок вишневий" — Гайворонського був найслабшим, через малу скількість хору та домінації сопрану над другими партіями.

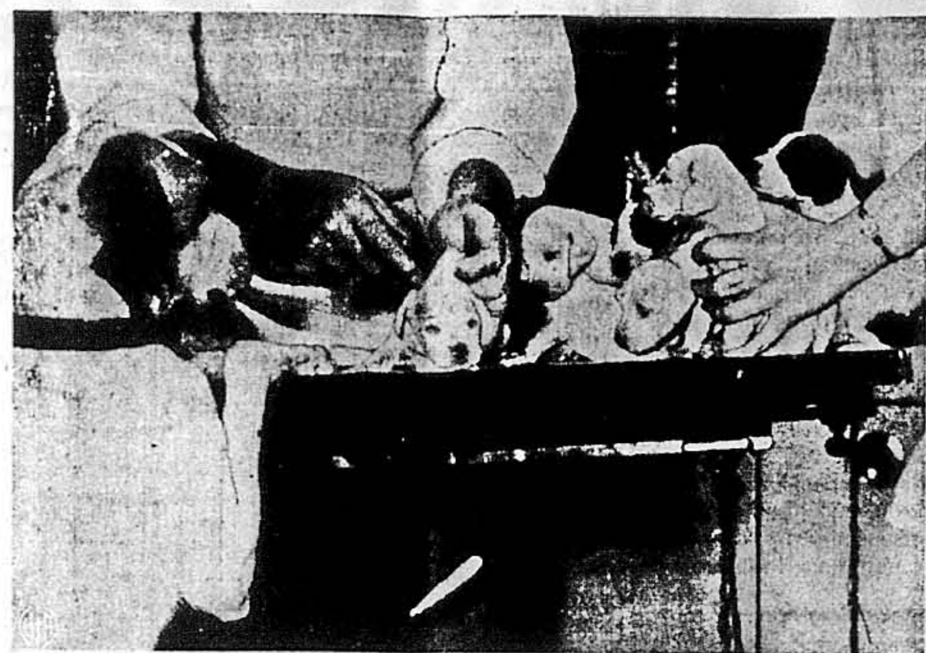
Назагал, цей хор має перед собою гарні можливости, особливо, коли буде побільшена кількість жіночих голосів для більшого балансу партій. Диригентів мають добрих, отже треба тільки праці й часу. Треба подивляти цих людей. Будучи новими в Америці, не дивлячись на трудність перших кроків заробітку на прожиття, вони найшли час і потребу зорганізуватися в хор, тоді як багато наших людей тут не відчувають цеї потреби, або не дбають, хоч і мають більші матеріяльні можливості. Тож бажаємо нашим новим еміґрантам успіху на будуче, щоб ми мали насолоду ще не раз почути їх на наших сценах, та щоб вони ніколи не стали байдужими до всього, що торкається нашої культури у всіх її проявах.

Були також ріжні сольові номера та деклямації, з яких виконавці вивязалися дуже добре. При піяні чутливо підтримувала солістів пані Л. Осінчук.

Зовнішній вигляд хору був скромний, але гарний. Жінки в українських вишиваних блюзках і чорних спідницях (для кращого враження було б бажано, аби спідниці були у всіх однакової довжини), а чоловіки в темних костюмах і українських краватках.

Концерт був трохи задовгий. Звичайно 2 години з перервами цілком вистачає. Може до цього додалось те, що завіса зсувалась по кожнім номері і між номерами проходило яких 3-5 мінут перерви.

Галя була заповнена, виконавців приймали добре. При кінці програми хорові подали цвіти. Не можна оминути побажання, зверненого до нашого загалу. Коли б родичі тримали під час програми своїх дітей при собі, не дозволяли їм бігати по галі, було б культурніше і приємніше, як для слухачів, так і для виконавців. **Т. К.**

ПИЛЬНУЄ, ЩОБ ЇЇ „ДІТЯМ" НЕ СТАЛОСЬ ЧОГО ЗЛОГО.—В ветеранській клініці в Мемфіс, Тенесі, привели малих песенят, щоб їх защепити проти скаженини. Як ветеринарі їх оглядали, то „мати" не спускала ока з кожного їх руху і пильно приглядалась усьому, як це бачимо на образку.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Касовий звіт і діяльність Українського Допомогового Комітету повіту Бібрка.

За 1947 бік Комітет мав загального приходу $3,194.47, де входять членські вкладки, балі, збірка добровільних жертв на лісти і коляда.

Загальні розходи були $3,095.86. В розходи входять такі видатки: — Вислано до ЗУАДКомітету у Филаделфії, Па. $51.00, членська вкладка до ЗУАДКомітету $10, Самопоміч $25, позичка новоприбувшим $100, на Укр. Пан-американській Манифестації $10, допомога новоприбувшим $53, висилка пакунків нашим землякам і науковцям на скитальщині, за $1,796.96, балеві розходи, кореспонденція і адміністраційні видатки $1,049.90. Готівки в касі остає за 1947 р. $98.61 з перенесення готівки з 1946 р. $445.93, разом готівки в касі Комітету є $544.54 по день 1-го лютого 1948 р.

За 1947 рік праця Комітету увінчалася повним успіхом і маємо надію, що й на будуче наша праця буде ще успішніша. УДКомітет повіту Бібрка, є членом ЗУАДКомітету в Филаделфії; Па., і тісно співпрацює з ним і іншими гуманітарними організаціями, як також і члени комітету своїми щирими жертвами помагають морально і матеріяльно визвольній боротьбі українського народу.

На 1948 р. вибрано до Уряду слідуючих: предс., М. Прокопів, заст. В. Собенко, рекорд. секр. І. Собенко, прес. реф. П. Прудиус, кас. А. Перетятко, фін. секр. М. Хоманчук, контр. комісія: А. Королик, д-р М. Сидор, Н. Даско.

Н. Цибрівський зібрав $16; жертви зложили: по $5: Н. Цибрівський, і Е. Мох; по $3: Г. Бардак і Д. Висоцький. К. Кузьма зібрала $22.50; зложили: по $2: М. К. Кузьма, А. Панкевич, М. Клос, П. Стасюк, Сукона і А. Крук, по $1: Сурма, Бобоговський, М. Дубец, Ш. Станлей, Побер, Т. Гречин, А. Савчак, М. Кречер і Ф. Ґарфінкел, дрібними $1.50. М. Прокопів зібран $10.75, зложили: З. Крохмальна $2; по $1: М. Струґа, С. Баляс, А. Корецький, М. Корецький, Й. Крицин, А. Сітка, І. Гега і В. Хміль, решта дрібними. К. Хандога зібрала $6, зложили по $1: К. Хандога, Б. Епстайн, Д. Цьов, Е. Кобзар. і М. Пост; дрібними $1. Н. Цибрівський доручив $25, які були зібрані на 25-літнім ювілею подружжа Гапанових дня 3-го серпня 1947 р. жертви зложили: г. Гапанович $10; Г. Цибрівський $5; по $2: Н. А. Цибрівський, Ф. Семко, С. Бігун і Д. П. Цибрівський; по $1: Човник і Бомарус.

Торонто, Канада, П. Данилик зібрав $33.75, жертви зложили: П. Данилик $10; М. Забігайло $5; П. Бобечко $3; по $2: А. Харкавий, Р. Крамар, С. Журавецький, Н. Бобечко, І. Галик і І. Маланчук; по $1: П. Мілявський і П. Бобечко; дрібними $1.25. На „Коляду" зложили: Г. Куц $25; П. Стасюк $15; по $10: пані Ярема і сини, д-р П. Глаткий і І. Андрушко; по $5: А. Федин, В. Бродський, Н. Гладун, М. Стравс, Й. Карпа, І. Палівода, Д. Захарків, М. Крупка, П. Сокальчук, Д. Хемин, С. А. Головатий, А. Перетятко, І. Собенко, М. Басса з Канади, Д. Павлик, С. Антонишин, О. З. Прокопів, А. Гула, І. Лузнак, С. Мирош, Л. Демчишин, М. Макаренко, М. Савіцький, А. Андрусяк і А. Королик; по $3: М. Прудиус, С. Галюта, А. Цьвігун, Й. Дума, П. Романів, В. Собенко, М. Прокопів, П. Кравець і А. Макащак; по $2: І. Гащес, Г. Стегніцький, А. Кравчук, В. Стецько, М. Тарнавський, І. Зарицький, В. Навроцький, А. Ленишин, Н. Дацко, О. Баляс, І. Кіцара, М. К. Кузьма, В. Ломаґа, І. Яремкевич, Г. Савіцький, М. Костів, Н. Шура, І. Поручницький, І. Чернявський, А. Джордан, Д. П. Мишаловський, І. Дмитерко і В. Бреаден; по $1: М. Олинців, А. Мирош, К. Хандога, Д. Лущ і М. Олексів.

Члени нашого Комітету М. Олексів, М. Хоманчук і А. Королик перевели збірку по українських гросернях в Ню Йорку. Зібрано 500 фунтів харчів з яких зроблено 40 пакунків і вислано їх українським скитальникам до Німеччини й Австрії. В імені Комітету складаємо щиру подяку слідуючим жертводавцям: П. Стасюк, Пшик, Гладун, Новаш, Гула, Андріїв, Біляк, Тибор, Турчин, Ікалович, Фіник, Готра, Кавочка, Курчій, Скоцький, Горин, Павлин, Котик, Левицький, Костів, Баран і Закалюк.

ЧИ ВИ ВЖЕ ВПИСАЛИ СВОЇХ ДІТЕЙ ДО У. Н. СОЮЗУ? КОЛИ НІ, ВПИШІТЬ СЕЙЧАС!

ПОШУКУВАННЯ

КАТЕРИНУ ҐУРАЛЬ пошукує **АННА ГОЛУБОВСЬКА**, тепер в Англії, дочка Доськи Ґураль, з села Бишок, пов. Бережани. Голоситись на адресу:

MARY TURKO,
35 Marcus Avenue,
New Hyde Park, L. I., N. Y.

ГНИДКА ВАСИЛЬ з Амер. Зони в Німеччині шукає **ПЕТРІНЕЦЬ ІЛЮ**, із села Корчівка, пов. Жидачів. Писати:

HNYDKA WASYL
(13a) in Bayrouth, Ukr. D.P. Lager, Leopold Kaserne, Bl. 3/117, Germany, U. S. A. Zone.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 9. квітня 1948 року померла в 55. році життя

АННА МИСЬКІВ,

членкиня від. 200 У. Н. Союзу в Озон Парк, Н. Й.

Покійна вступила до Союзу в 1924 році. Походила зі села Різдвяни, пов. Теребовля, Україна. Полишила в смутку мужа Стефана і дочку Емілію.

Тлінні останки Покійної відпроваджено в супроводі родини і знайомих з дому жалоби 13. квітня до церкви Сошествія св. Духа в Брукліні й опісля на цвинтар св. Івана в сЛинґ Айленд, Н. Й. — В. ТА П.!

В. Воргуль, секр.

ТАРЗАН, ч. 1831. Тугий противник.

Коли Тарзан завважав, що гориль притискає його щораз ближче до своїх страшних зубів...

...він виміряв могутній удар в щоку гориля.

Частинно викинений з памяти, велит-звір якстій випустив його з своїх обіймів.

Вирвавшися з обіймів малпочоловік відскочив взад. Потім малпюк знову заревів і знову підскочив до Тарзана.